

REALITĂȚEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

ILUSTRATĂ

Abonamente: pe trei luni Lei 70
pe o jumătate de an Lei 130

Editor și Redactor: J. B. SIMA
Apare totdeauna Duminică

Redacția și Administrația:
Cluj, Str. Regina Maria 80.

Regența și

Regele Mihai I.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Murind regele Ferdinand cel Bun, s'a urcat pe tronul României urmașul său Mihai I.

Noul rege, fiind un copil, până la majoratul său, vreme de 12 ani prerogativele regale, adică trebile, țării, au fost incredintate unei regențe, un grup de trei bărbați de seamă: — principele Nicolae al României, Sanctitatea Sa Patriarhul Dr. Miron Cristea și d. Gh. Buzdugan, fostul președinte al Curții de Casație.

O ultimă fotografie a Regelui Mihai I.

REALITATEA

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Cluj—str. Regina Maria Nr. 36—Cluj

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an întreg Lei 250
Pe o jumătate de an „ 130
Pe trei luni „ 70

PENTRU STRAINATATE

Pentru America \$2
Jugoslavia și Cehoslovacia . Lei 300

Editor și Redactor: J. B. SIMA

DUMINECĂ, 7 AUGUST, 1927.

Pudicitatea modernă

„La Strand“

Nu suntem nici atât de naivi ca să credem că scrisul nostru v'a ridica cu'n milimetru măcar nivelul moral de astăzi; nici atât de puritani ca să tăgăduim că nu ne răscolește cele mai ascunse porniri animalice, un corp gol de femeie; dar nici atât de ipocriți ca să afirmăm că, așa cum se prezintă lucrurile, ele n'ar marca o uriașă depresiune morală.

Scriem aceste rânduri numai pentru că realitatea lucrurilor și faptelor ne îndeamnă să nu le tănuim sub vălul ipocriziei, și sentimentul de dreptate și adevăr ne determină a numi lucrurile pe adevăratul lor nume. Poate că, sinceritatea noastră, va provoca supărări momentane la anumite persoane, cari, în adâncul sufletului vor recunoaște că avem dreptate, dar potrivit conveniențelor sociale și lașității individuale, vor tăgădui cu încăpățănare constatările ce facem. Dar, de dragul unor eventuale supărări sau a unor debile considerații sociale, nu putem gătui adevărul.

Nu-ți trebuie un adânc spirit de observație ca să constăți, dintr'o generală și repede ochire, că proverbiale frunză de vie este aproape complet mâncată de filoxera instinctului animalic, care a ajuns să stăpânească tiranic societatea omenească. Il rugăm pe cetitor să facă împreună cu noi un voiaj, imaginar, — dacă în prealabil nu l'a făcut în realitate, — în diferite locuri unde modernismul adună pe bărbați și femei pentru a se convinge de adevăr și la urmă, are o picătură de sinceritate să tragă singur concluziunile necesare.

Orașele Ardealului, care au câte-o apă curgătoare, au inventat așa numitele „stranduri“ unde bărbați, femei, fete și copii se adună pe un spațiu foarte restrâns pentru a face băi reci cu rezultate fierbinți și plajă pe nisipul adunat artificial, unde flirțul, desvoltat ca și sumarul costum de baie, este singura ocupație.

Promiscuitatea acestor locuri de amănunțit studiu al anatomiei umane, este acoperită cu imperfectul, sau mai bine zis impotentul văl, al necesității igienice. E vorba de higiena fizică, nu de cea morală. Adevărul este că, după câteva băi făcute în apa murdară a bazinurilor din „stranduri“ simți imperioasă necesitate de a face o baie caldă pentru a elimina murdăria. Despre higiena morală e de prisos a vorbi. Costumul de baie e un pretext de evidențiere a mus-

culatului intime. Fetele naive, — dacă s'or mai găsi pe undeva, — au prilejul de a studia instinctiv anatomia masculină, răscolind prematur instinctul de conservare al speței. Femeile măritate au prilejul de-a arăta tuturor ceiaze, odinioară se zicea că numai legitimul sau amantul au dreptul să cunoască. Și'n intimitatea bazinului sau a nisipului infierbântat de soare simțul pipăitului ia proporții uriașe. S'a constatat că băile reci în bazinuri au darul de-a infierbânta

partnerii, căci într'o cabină dintr'un oraș al Ardealului s'au găsit uitate niște ustensile de toaletă intimă prohibite în Franța, care dorește să-și înmulțească populația în urma războiului.

Apărătorilor ferbinți ai acestor „stranduri“ le punem o singură întrebare: dacă sunt necesare băile reci sau de soare pentru această promiscuitate țigănească, care are darul de-a răscoli instincte bestiale ultragănd violent nu numai morala dar chiar pudicitatea infantilă?

BULETIN SĂPTĂMÂNAL

TIMPUL tămăduiește cu inelul orice durere. După sbuciumul prin care a trecut țara, după moartea Regelui Ferdinand I, spiritele încep să se potoliască și viața să-și reia calea obișnuită.

În săptămâna care a trecut, Parlamentul a terminat lucrările de validare, a recunoscut adică faptul că alegerile s'au făcut în bună ordine. Nici nu se putea altfel când, din aproape 300 de deputați, peste 200 sunt ai Guvernului.

Cu prilejul validărilor, urățenia politicianistă s'a arătat iarăși, în certurile pătimase dintre foștii prieteni, între d-nii Lupu și Mihalache mai întâi, între d-nii Ștefan Popescu și Madgearu, apoi. Ministrul de Justiție a adus învinuirea, frunțașului național-tărănist, de a fi primit bani, pentru partidul său, ca să retragă o reclamație făcută împotriva scumpetei buletinelor de vot. D-l Madgearu a acuzat pe Ministrul de Justiție că e calomniator și a reamintit purtarea sa față de d. Lupu, cu care astăzi este prieten.

Reiese din toate acestea că în politică nu există nici respect reciproc, nici prietenie adevărată nici păreri sincere.

Dacă un moment se putea crede că declarația făcută, în ședința solemnă a senatului, de către d. general Averescu, va putea obliga Guvernul să renunțe la hotărârile sale, de a schimba legiurile regimului averescan, s'a văzut în sesiunea actuală a Parlamentului, că liberalii sunt hotărâți, nu numai să desființeze sub-secretariatul de stat al căilor ferate, și să redea acestora atononomia și consiliul de administrație, în forma în care îl aveau, dar că d. Vintilă Brătianu, ministru de finanțe, persista în hotărârea de a revizui gestiunea fostului guvern.

PARLAMENTUL, după ce a trimis Regenței, răspunsul la mesajul, dat încă de defunctul Rege Ferdinand I, a expediat ultimile lucrări și a luat vacanță până la sfârșitul toamnei.

SITUAȚIA economică a țării noastre trece printr'un moment greu. Se observă un fenomen curios. Oamenii cumpără tot mai puțin, se mărginesc la strictul necesar. Prin aceasta însă, micșorându-se consumația, producția trebuie să scadă și dansa și astfel nu numai negustorii suferă, dar și lucrătorii, pe cari fabricile sunt nevoite să-i concedieze, pentru că nu mai e de lucru. Naște astfel somajul adică lipsa de ocupație pentru muncitori. Pe de altă parte pentru ca negustorii și fabricanții să-și poată scoate cheltuelile, din puțina vânzare pe care o fac, ei sunt nevoiți să măriască mereu prețurile lucrurilor, pe care le vând. Astfel, pe măsură ce consumația se reduce, pe aceeași măsură viața se scumpește. Să căutăm oare pricina acestei crize de consumații, cum se numește, în lipsa tot mai mare de bani a sătenilor? A sărăcit oare poporul, în urma birurilor grele, puse de guvernul Averescu? Oricum ar fi, Statul e dator să ia măsuri, pentru că lucrul prezintă o foarte mare gravitate. Producția trebuie încurajată cu orice preț, atât producția agricolă, care îmbogățește pe săteni, cât și producția industrială, care dă de lucru la armatele de muncitori. Încurajarea producției se poate face scutind-o cât mai mult de sarcini, stimulând exportul, acordând favoruri. Impozitele Statului să fie fixate exclusiv asupra venitului net.

LA Paris a murit un mare prieten al României: Robert de Flers. Scriitor și literat francez, directorul marelui gazete „Figaro“, în timpul războiului mondial, Robert de Flers a venit ca ofițer în țara noastră. Aci a învățat să ne cunoască și să ne iubiască; și a plecat înapoi în Franța, n'a scăpat nici un prilej ca să arate cât de dragă i-a fost România să ne ia apărarea împotriva tuturor dușmanilor. În semn de recunoștință Parlamentul țării românești a adus omagii prietenului mort.

In toiuul verei. La coasă.

LA CIRCI
ȘAPTE REVOLUȚII INTR'UNA

PACEA EUROPEI BUCLUCOASĂ

ARMONIE
„Ia femeia d-tale rufe la spălat?“
„Nu. Eu le i-au; ea numai le spală.“

— Life.

CARAPACELE — FIZICE ȘI MENTALE

Primul înțelept

Impăcată cu soarta, broasca trebuie să o poarte

Nu există nici un motiv să poarte această găoace

UL unei păsări se formează într-o găoace moale și plăpândă, asemenea hârtiei. În felul acesta natura caută să așeze formarea puiului din ou. Găoacea aceasta, lăsată la soare, se întărește. Trei sau patru săptămâni trebuie să stea oul în cuibul păsării, pentru ca să fie clocit. Găoacea tare este o apărătoare destul de bună împotriva dușmanilor mici, cum ar fi furnicile, care ar nimici oul.

În vreme ce cloșca stă pe ouă, întorcându-le din când în când cu ciocul, spre a le încălzi tot deopotrivă și pentru ca puiul să se desvolte în ou pe de-a-ntregul (de sigur că este o adevărată minune ca pasărea să știe că trebuie să facă astfel), mica ființă dinlăuntrul găoacei crește.

De îndată ce puiul a crescut, așa încât nu mai încapă în găoace, el sparge oul și iese afară, la lumină, ca să trăiască liber.

De bună seamă că puține lucruri sunt atât de interesante ca nașterea puiului, în clocitoare. Poți vedea cum ființa plăpândă iese din coaja oului și încearcă cu stângăcie să pășiască, peste mulțimea celorlalte ouă albe, ciocănind, cu ciocul ei fraged, ici și colo.

Puiul, la eșirea lui din găoace, este atât de neobișnuit și de stingher, cum este ideea nouă, care se naște în creierul unui om. Unul după altul încep apoi să iasă și ceilalți pui din ouă și viața lor în comun, le dă mai multă siguranță. Unii mor; mulți din ei trăiesc și o ființă superioară îi îngrijește și le făurește destinul. La rândul lor micile creaturi se fac mari, depun și ele ouă, ca astfel să perpetueze genul.

Tot pe atât de interesantă este și nașterea unei broaște țestoase, care-și depune ouăle pe nisip și pleacă apoi, lăsând ca soarele și întâmplarea să îngrijească de clocire și creșterea puiilor.

Mica broască țestoasă, cu carapacea în spate, se ridică din nisip și începe să se târască spre apă. Ursinii de mare și alți vrăjmași o omoară adesea, mai înainte ca ea să ajungă la marginea apei. Se găsesc alți dușmani cari o pândesc după ce a ajuns în apă, și puiul numai cu multă greutate poate scăpa de aceștia toți și devine matur. Carapacea broaștei țestoase devine însă tot mai tare, se îngroașe tot mai mult, cu fiecare an care trece. Ori unde ar merge broasca țestoasă, este nevoită să târască în spate această carapace a ei. Dânsa nu știe ce înseamnă FUGA și SALȚUL, de ici colo. Ea este menită să treacă prin viață foarte încet, apărută numai prin carapacea groasă din spate și prin dibăcia ei de a se târi cu ajutorul picioarelor mici. De sigur că viața broaștei țestoase este greoaie și posomorită, dar providența a știut să domolisască tristețea vieții acestei creaturi, prin întunecarea posibilității sale de gândire spre mai bine.

Poetul, care totdeauna are o fire plină de avânt, și e sensibil la cele mai fine senzații ale lumii și ale naturii, cu ochii totdeauna

Sunt găoci cari protejează pe cei care le poartă, fiind esențiale vieții și siguranței.

Există însă alte găoci cari ne întemnițează mintea, și ne face să ducem o viață nevredniță de trăit.

În ilustrația de mai sus se văd trei feluri de găoci. Cel mai înțelept dintre cei trei este de sigur Puiul, care se felițită că a putut sparge găoacea și să umbre liber. Găoacea din dreapta este menită să strângă ca într-o menghinea facultățile liberei gândiri, și să împiedece orice înaintare.

deschiși și mintea plină de imaginații, privește cu adâncă compătimire la plugarul care, obosit de munca zilei, se târăște domol către casă. Poetul se miră cum de poate suporta plugarul o viață atât de mohorită. La rândul său, plugarul nu poate înțelege cum e posibil ca poetul să ducă viața pe care o trăiește, sensibil la cel mai mic freamăt al firii, simțitor la cel mai mic neajuns. Vor fi existând mai presus de noi ființe care să se mire cum se poate ca și cei mai înțelepți dintre oameni să ducă viața posomorită pe care o duc. Dar aceasta posomorire este poate tocmai aceea care ne ajută să fim felițiți, dacă e adevărat că cea mai mare parte a vieții o petrecem în deplină stupiditate.

Să ne ocupăm puțin de ființele omenesti și de carapacea groasă și dură a opiniilor și a obiceiurilor luate, de care acestea nu se pot desbăra și pe care foarte mulți dintre noi le ducem în spate, tot astfel după cum își poartă broasca țestoasă carapacea ei.

La început, viața sufletească a unui copil este asemenea cu viața fizică a puiului abia ieșit din ou. Nevinovatul copil trăiește în găoacea mentală, formată de cugetele celor cari îl inconjoară. Dânsul își alcătuieste păreriile dintre acelea ale tatălui său, ale mamei sale, ale fraților și surorilor, al dădăciei și a le celorlalți copii cu cari vine împreună. El crede în poveștile cu zâne, crede în Moș Crăciun și în toate celelalte basme, credință care îl face pe copil felițit și ajută minții sale să se desvolte. Copilul socotește pe tatăl său cel mai însemnat om din lume, sergentul de stradă sau jandarmul rural venind în al doilea rând.

Unii, cari au o naștere mai felițită, reușesc cu mintea lor copilărească, tot asemenea după cum rușește puiul cu ciocul lui plăpând, să spargă găoacea, alcătuită din credințele și prejudecățile celor cari îl inconjoară și să înceapă a trăi pentru sine, avântându-se în lumea ideilor și a realităților, vâslind singuri către independența minții și a sufletului.

Cei mai mulți sunt însă, din păcate, asemenea broaștei țestoase, bucuroși, că an de an carapacea în care se găsesc se îngroașă tot mai mult, carapace pe care o târăsc în tot timpul vieții, dela începutul copilăriei. Aceștia, de bună seamă, nu știu ce este libertatea cugetului, nu știu ce înseamnă avântul minții, nu știu ce este mișcarea generoasă.

Camenii, cei mai mulți, în copilărie merg la școală, și apoi, după ce s'au format, se îndreaptă fiecare către munca pentru care s'a pregătit. Dela început omul se găsește închis în găoacea următoarei prejudecăți: „N'AM SĂ MA OMOR MUNCIND; CA SĂ TRĂIESC CĂT MAI MULT TREBUIE SĂ O IAU DOMOL.”

Cu această găoace, în jurul său, el nu mai muncește PENTRU SINE ÎNSUȘI. Unde a început acolo se și oprește.

O altă categorie de oameni, alcătuită din copiii celor bogați, cari merg la școală numai spre a se înconjura de o carapace cât mai groasă, formată din ideile și păreriile celorlalți, nu știu niciodată să găsească ceva prin sine, să spargă găoacea prejudecăților și să aducă în viață vre-o contribuție originală. Aceștia, vârșiți în strâmta carapace a păreriilor că dacă părinții lor sunt bogați, ei trebuie să se bucure de toate binefacerile acestei lumi, fără a fi nevoiți să mai cugete sau să se străduiască pentru sine, așa după cum face cel sărac, duc o viață târătoare, fără avânt. Intrând în Universitate, prin diferitele societăți secrete, capătă tot soiul de grade și de titluri academice, la fel ca în ierarhia sălbaticilor din Africa. În universitate foarte mulți se acoperă cu o carapace groasă, care strânge mintea și care foarte rar poate fi sdrobotită.

Oamenii cu pregătirea universitară sunt superiori în toate privințele celorlalți semeni și, deci pentru aceștia nimic nu e prea sus, nimic nu le este oprit și nimic neîngăduit căci ei sunt eroii gândirii.

Aceasta este părerea generală a lumii despre cei care au trecut din universitate, aceasta este mai ales părerea celor mai mulți, dintre acei cari posedă titluri academice. De fapt însă, aceasta nu este decât una dintre cele mai grosolane carapace din câte există. Căci dacă scopul cuiva este numai obținerea unui titlu oarecare, de care să se folosească spre a se scuti de muncă, atunci cel titrat este mai rău decât o broască țestoasă, care își duce casa în spinare.

Mai există părerea că „cei cu titluri academice aparțin unei clase privilegiate. Ei au învățat latinește și chiar grecește, au interpretat texte și însăși înfățișarea savantă a profesorilor răbdători, care se străduie să tâlmăcească cele cuprinse în cărți, pare că ar constitui o superioritate morală și o înălțare socială.” Este aceasta încă un strat care

se adaugă carapacei din spatele titratului, strat pe care foarte puțini știu să-l îndepărteze.

Foarte adesea întâlnești oameni cari se miră că tineri cari n'au trecut prin universitate realizează și săvârșesc cea mai mare parte și cele mai importante lucrări în omenire. Un scriitor american făcând o anchetă amănunțită a dovedit că industriașii și conducătorii instituțiilor mari sunt recrutați mai puțin printre deținătorii de titluri academice, decât printre acei fără aceste titluri. Ba chiar pozițiile ocupate de aceștia din urmă sunt superioare celor dintâi. Se zice că asistenții cei mai de seamă ai lui Edison sunt recrutați dintre simplii muncitori. Faptul nu trebuie să mire pe nimeni. Mintea, care e liberă să se desvolte și să cugete, are mai mulți sorși de izbândă decât mintea care moștenește lăsamintele altora, pe care, bune sau rele trebuie să le îmbrace.

Fiecare trebuie să vegheze cu luare aminte asupra sa și niciodată să nu fie prea sigur că nu este asemenea omului cu găoacea de mele în spate, pe care-l reprezentăm în ilustrația din fruntea acestei pagini. Chiar și cei mai de seamă gânditori și oameni de acțiune din omenire, pe măsură ce îmbătrănesc, își pierd cu încetul din facultățile gândirii vieoie și independente. Nu uita deci tinere că sorșii pe care îi ai de a te desbăra de prejudecățile învechite, nu se găsesc decât în primele timpuri ale vieții.

Libertatea de gândire, avântul în cugetare, punerea la îndoială a afirmațiilor categorice, cercetarea, încercarea proprie, sunt lucruri rare dar sunt temelile adevăratei superiorități.

Când Napoleon a fost lăudat pentru îndrăzneala sa de a fi trecut Alpii, în mijlocul iernii, el a răspuns că meritul său nu este altul decât acela de a nu fi dat crezare nebulilor care i-au spus că nu va putea trece.

Când Columb s'a hotărât să caute o altă cale spre Indii, călătorind către Vest și pornind într-o direcție, în care nimeni mai înainte de dânsul n'a pornit, prietenii au căutat să-l opriască, exprimând teama să se va prăbuși peste marginea lui. El însă nu le-a dat crezare și astfel a descoperit lumea nouă.

Când Thomas A. Edison, care în această primăvară și-a sărbătorit a 80-a aniversare, nu era decât un semnalizator sărman, el n'a voit să dea crezare colegilor săi că pe firul telegrafic nu se pot transmite semne mai multe. Cu toate că Edison n'a trecut niciodată pe la universitate și nu posedă nici până astăzi vre-un titlu academic, el este unul dintre cei mai mari inventatori, care a dat omenirii cinematograful, gramafonul, aplicațiunile în electricitate și o mulțime de alte realizări pe căile progresului, izvorâte dintr-o minte independentă, lipsită de prejudecăți.

La fel am putea arăta că sunt toți oamenii mari ai diferitelor națiuni.

În ceea ce privește popoarele, libertatea politică este prima necesitate a dezvoltării și propagării lor. În ceea ce privește pe oameni, ca indivizi, LIBERTATEA GÂNDIREI vine în rândul întâi.

China actuală și poporul chinez de azi

Un reportaj asupra vieții neamului Galben

U există țară în lume, în care situația geografică să aibă influență mai covârșitoare asupra fierei și întregii vieți a unui popor, ca aceea parte din răsăritul Asiei, care se numește China.

China este așezată între Tropicul Racului și al 50-lea grad de latitudine nordică, și între 80° și 130° longitudine răsăriteană. Această așezare are o înfrățire asupra ocupațiunii poporului, pentru că anotimpurile fiind favorabile, aproape în toată țara, pentru agricol-

doloc în China. Ploaie cele mari cad în luna Iulie.

DOUĂ ȚARI INTR'UNA

Din pricina climei și mai ales din pricina felului cum curg fluviile, dela apus spre răsărit, s'a stabilit din timpuri vechi, datorită în mare parte și lipsei de mijloace de comunicație, o diferență naturală între nord și sud. Această diferență a determinat și o separație politică între cele două regiuni. Unirea care s'a făcut mai apoi, (sunt de atunci 250 de ani), în timpul dinastiei Manchu, care a fost răsturnată acum 15 ani, s'a dovedit în

și întrebunțează pentru foc pae și resturi vegetale. Iarna sau toamna, înainte de începerea vremii friguroase, se pot vedea pe câmpii cele mari de copii, adunând toate rămășițele vegetale. În orașe, până și bețișoarele de chibrit sun culese, de copiii cerșetorilor. Se deduce ușor că, fiind lucrurile astfel, mai ales că în China pădurile sunt foarte rare, iarna nu prea e cald în locuințele chinezilor.

Întrebând pe un chinez cum îndura frigul iarna, chinezul ne-a răspuns:

„Voi europenii trăiți în case, pe noi ne adăpostesc hainele. Când se

buie să se piardă cu firea muncind. De aceea chinezul e atât de productiv, încât abia are cu ce se hrăni.

Ei nu se ocupă cu creșterea vitelor, a porcilor sau a oilor. Și de aceea în China nu există nici haine de lână, pentru că sunt puține oi, nu există nici ghetă de piele, pentru că nu cresc vite, a căror piele să o tăbăcească.

Numele Confucius este latinizarea lui Kung-Fu-Tse, care în limba chineză înseamnă maestrul Kung. Descendentul lui Confucius, despre care vorbim, continuă să trăiască pe ferma din Changung a familiei Kung. În templul de pe această fermă se află tăblițele cu loți strămoși acestei familii, începând dela 600 înainte de Christos, până în timpul de față. Dacă înem

O RELICVĂ ISTORICĂ

Ruinele satului din această ilustrație, aflătoare pe marginea râului Soochow, sunt o amintire a rebeliunii de 14 ani, din timpul dinastiei Manchu.

PE RĂUL WHANGPOO

În râul Whangpoo lângă Shanghai, este alăta abundență de pește încât, oricât de mare e numărul pescarilor, fiecare își găsește partea sa.

tură, a influențat dela început caracterul oamenilor de aci.

Privind harta Chinei, pe care o reproducem, observăm existența unui sistem de munți, deosebiți de cât în alte țări, prin aceea că de unde, în alte părți, munții merg coborîndu-se, dela nord spre sud, aci, ei se întind dela sud spre nord. Drept consecință, mai toate râurile din China își au origina în Asia centrală, în munții Himalaiei, revărsându-se, spre răsărit, în golful Oceanului Pacific.

cursul istoriei ca artificială, pentru că nordul și sudul au rămas totdeauna despărțiți.

SITUAȚIA ECONOMICĂ

Calătorul este izbit de faptul că în China baza economică a vieții o alcătuiește producția agricolă, incomparabil de mult dezvoltată față de cea minerală sau animală. Chiar cele mai multe din lucrurile și uneltele, pe care noi le construim din metal, în China se fabrică aproape exclusiv din materii vegetale sau din lemn. Uneltele de fier sau de

face frig mai îmbrăcăm o haină, și dacă se face și mai frig, îmbrăcăm încă una, și așa mai departe.”

Numărul de haine pe care le poartă un chinez sunt mărturie a sensibilității lui la frig. Acest număr se poate calcula ușor, după numărul de gulere care se văd la ceafă. Un

DIBACIE CHINEZEASCĂ

Nici când chinezul nu arată mai multă îndemânare, decât atunci când mănuiește bețișoarele, cu care poporul galben obișnuiește să mănânce macaroanele, în loc de furculiță.

medic, vrând să examineze un chinez, în timpul iernii, a trebuit să aștepte mai mult timp, până când pacientul său și-a scos cele 14 rânduri de haine pe care le purta.

IMBRĂCĂTĂ PENTRU IARNĂ

Chinezii nu cunosc nici lâna nici pielea. Ei întrebunțează exclusiv bumbacul. Iarna, îmbracă o haină peste alta și, după numărul de gulere vizibile, se poate constata numărul de haine, pe care l'au îmbrăcat.

Hainele chinezilor sunt făcute și ele aproape exclusiv din material vegetal, adică din bumbac.

Chinezii sunt oamenii cari cred, că cel mai de valoare lucru pe lume este viața și deci omul nu tre-

ARCADA PODULUI DELA SOOCHOW

Drumurile, care trec peste rețeaua de canale din Soochow, străbat apa pe aceste arcade.

Viața chinezilor este strâns legată de ogor și civilizația chineză, adaptată acestei vieți, n'a putut folosi alt material decât cel găsit în abundență, la d'nsul acasă.

PACIFIȘTI URȚI PE VECIE

Cele două statui din ilustrația noastră reprezintă doi miniștrii pacifiști, din timpul luptelor generalului Yo-Fei, care apăra dinastia Sung din sud, împotriva tribului „Hoarda aurie” dela nord. Miniștrii, cari voiau pace cu orice preț, au fost pedepsiți în felul că statuele lor făcute, din fier sunt și astăzi obiectul violențelor poporului, care, ori de câte ori are prilejul, îi lovește cu pietre și îi ultragiază în toate chipurile.

seama că și Confucius se consideră ca aparținând unei familii vechi, cu un trecut de 700—1000 ani, urmeară că chinezul nostru are o descendență, în linie dreaptă, de peste

CIVILIZAȚIA CHINEZĂ SUSTRASĂ DE INFLUENȚELE DIN AFARA

A devenit o locuțiune comună afirmația, că China are cea mai veche civilizație a lumii. Sunt rari aceia însă, care-și dau seama de ce înseamnă această afirmație.

3500 de ani. Nu există om pe pământ care să se poată lăuda cu o genealogie atât de îndepărtată.

Acest exemplu tipic arată nu numai că civilizația chineză e veche dar că, spre deosebire de civilizațiile europene, care își au leagănul în

TRANSPORTURILE PE RĂUL SOOCHOW

Lipsa de drumuri în China a făcut să se nască în popor zicala că „numai cine e născut în Soochow e fericit.” Canalele, făcute din apele râului, slujesc ca mijloc de locomoție. Marginile acestor canale sunt acoperite de o vegetație bogată, așa încât chinezul poate spune: „E adevărat că cerul e sus, dar pământul are pe Hangchow și pe Soochow.

Cele mai importante dintre aceste ape ale Chinei sunt fluviul Galben la nord (Hang-Ho) și fluviul Yang-Tse-Kiang, în centru și apus, care se varsă lângă Canton. Alimentate de topirea zăpezilor veșnice, aceste râuri se revărsă adesea, la fel cu Nilul din Africa. De sigur că aceste revărsări, asemenea celor din Egipt, mai ales în cazul lui Yang-Tse-Kiang sunt foarte mănoase, îngrășând pământul.

Musonii, cari bat în China, sunt vânturi destul de umede. În timpul iernii însă, când suflă vânturile de la apus și dela nord, clima este uscată.

Începând cu sfârșitul lui August, și până în Aprilie aproape nu plouă

UN REPREZENTANT AL IMPERIIULUI CERESC IN VATA

Europenii se adăpostesc în case, chinezii se feresc de frig îmbrăcându-se gros. Ilustrația noastră reprezintă un copil, pe care numărul mare de haine l'a făcut aproape rotund.

alte metale, aporape că nici nu sunt cunoscute de agricultorul chinez. Nu înseamnă aceasta că în China nu s'ar găsi metale, dar industria minieră se poate spune că nu există.

La fel, deși China are în pământ zăcăminte bogate de cărbuni, oamenii nu exploatează acest cărbune

UN RESTAURANT PE ȚĂRMUL RĂULUI SOOCHOW

ențe importante, în cazul Chinei, lucrurile sunt cu totul deosebite. China se mărginea la nord, de un popor sălbatic, mongol, care avea mare asemanare cu chinezii. În două rânduri China a fost cucerită de acești mongoli: odată în veacul al XIII-lea, când Kublai-Ku a năvălit în Imperiul Cerese și l-a supus—după cum bunicele său Ghenghis-Khan cu puțină vreme înainte cucerise aproape toată Europa—și altădată în zilele lui Manghus, care s'a coborât dela nord, în anul 1744.

Spre a se apăra de năvălirea acestor mongoli, chinezii au ridicat marile zid chinezesc, vezi Realitatea No. 17, articolul „Marele zid al Chinei” cu 200 de ani a. Chr., zid care

nismului, tot astfel civilizația chineză a fost influențată de curentele religioase din afară. Budhismul a pătruns în China cam pe la începutul veacului I al erei creștine. Chinezii l-au modificat însă astfel încât abia poate fi recunoscut, sub forma care este bunăoară în Burma.

CONFUCISMUL RELIGIOS

Se știe de toți că nu numai în China, dar în lumea întreagă, Confucius a avut o înrăurire mai mare decât oricare alt om pe pământ. Cu toate acestea Confucius n'a fost întemeietorul unui așezământ social și al unei filozofii sau religii noi—de altfel el nici nu s'a pretins ca un inovator—ci numai a dat o for-

păratului. Oricine vizitează capitala Chinei, cercetează și templul sau cum îl numesc chinezii, altarul cerului.

Confucianismul nu are idoli, e o religie mai mult monoiste, sau ceva în felul panteismului. Intrând

PE MARELE CANAL CARE DUCE LA SOOCHOW

Intregul trafic pe acest canal e format de transportul păsărilor, una dintre producțiile de căpetenie ale chinezilor din ținutul Kashing.

Într-o biserică Confuciană, modernă, rar dacă zărești un idol sau vr'un alt chip, în afară de icoana lui Confucius. De altminteri nici acestei icoane nu se închină nimeni, ci ea este așezată acolo, doar ca semn de cinstită a celui care a avut atâtă influență asupra poporului.

tă totodată să ajungă perfect, în cele mai neînsemnate amănunte. În ceea ce privește cinstea și curățenia. În vreme ce se străduiește să priceapă lucrurile cele mai înalte, el caută să trăiască o viață simplă, comună, potrivit cu ordinea morală, examinându-și cunoștințele adunate până acum și continuând să adauge mereu la acestea.

„Fiind sănguiitor și simplu, el respectă legile și așezăminte sociale... de aceea, când ajunge în posturi înalte, el nu se mândrește; iar în posturi subordonate el e totdeauna ascultător... Acesta este tipul omului moral.”

Învățăturile lui Confucius au avut o extraordinară influență asupra poporului chinez. Sute și sute de ani educația copiilor s'a mărginit la învățarea preceptelor lui Confucius, care erau memorizate, (învățate pe dinafară).

Într-o altă citație din „Călăuza Vieții” arată ce puțină însemnătate se acordă supranaturalului:

„Oricât ar fi de bun sistemul alcătuirii unor adevăruri morale, bazate pe autoritatea supranaturalului, dacă acesta nu poate fi verificat prin expe-

punere, din partea poporului. De aceea orice sistem de legi morale, trebuie să se bazeze pe cunoștința omului, trebuie să fie verificat prin experiența de toate zilele.”

FILDELE LUI CONFUCIUS PROPOVĂDUIESC PIETATEA FILIALĂ

Sistemul social al lui Confucius e strâns legat de viața de familie. El impune obligația unei pietăți filiale neobișnuite. Într-o broșură numită „Doctrina datoriei filiale” este scrisă unul din discipolii, întrebând odată pe Confucius cari sunt cele mai elementare reguli de conducere morală, filozoful i-a răspuns:

„Supunerea copiilor față de părinții lor, este izvorul din care porced toate celelalte virtuți, este punctul de plecare din unde trebuie să înceapă educația.

„Ja aminte la cele ce-ți voi spune: Corpul, părul și pielea noastră toate provin dela părinți și prin urmare nu avem dreptul să le vătămăm cât de puțin. Aceasta este prima datorie a copilului: să trăiască o viață dreaptă, să se ocupe de marile învățături ale omenirii. E nevoie să păstrăm neștirbită

PAGODA DIN FAȚA ORAȘULUI HANGCHOW

Se poate observa admirabila structură a acestei Pagode care are 13 etaje și e înaltă de peste 100 de metri. Această Pagodă e construită pentru a treia oară, deoarece a fost distrusă odată în anul 1122, de pirai și a doua oară la 1862, de către Taipingi. Construcția ultimă datează dela 1894.

este o adevărată minune a spiritului poporului galben. El are o întindere de aproape 3000 km., începând dela Shanghai-Wan până în Golful Pekirii. Mongolii și năvălitorii n'au avut însă nici o influență asupra poporului chinezesc, au fost absor-

mă teoriilor și tradițiilor pe care le-a găsit gata, alegând pe cele pe care le-a considerat ca mai bune.

Confucismul care la prima vedere pare a fi un soi de religie, este în-

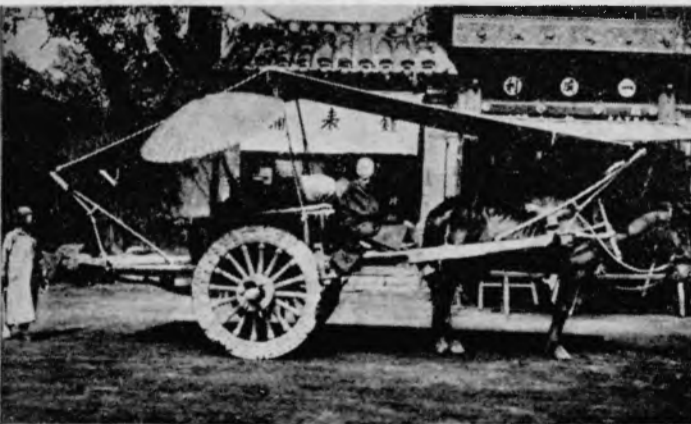
ACOMPANIAMENT ORIGINAL

Budhismul a fost introdus în China în secolul I al erei creștine, dar astăzi nu mai are nici o asemanare cu religia originală a fondatorilor ei. Ilustrația noastră reprezintă un preot, care-și întovărășește rugăciunea cu lovituri în clopotul de forma unui petșe, spre a produce sunete specia'e.

APELE lacului LING YING sunt oglinda naturii.

Fitorescul acestui ținut, din apropiere de Hangchow, unde sunt numeroase temple, grote și sută de chipuri cioplite în stânci, a impresionat atât pe Huei-Li, un călugăr Indian, încât el a fondat aci o mănăstire. Ilustrația noastră reprezintă un pavilion al acestei mănăstiri, așezată pe marginea lacului.

CEL MAI ÎNAINȚAT MIJLOC DE TRANSPORT, ÎN CHINA DE NORD

Chinezii au mijloace de transport dintre cele mai rudimentare. Căruțele și caii, vitele și cu atât mai mult tracțiunea mecanică, s'au ignorate. Căruța din ilustrația noastră, folosită în nordul Chinei, înseamnă un progres dintre cele mai mari, ale veacului din urmă.

biti de aceștia, vorbesc astăzi exclusiv limba chinezescă, au adoptat obiceiurile lor și au devenit tot una cu dânșii.

Dar după cum civilizația greacă și romană a suferit influența crești-

terasant prin faptul că n'a avut nici odată preoți. Funcția de preot a fost îndeplinită la Peking înaintea multămintii, de către împărat. Fiul Cerului, cum era numit; iar în provincie de către reprezentanții îm-

CHINEZII ÎȘI PETREC LUNGILE ORE LIBERE ÎN JOCURI

Alături de Romani, Greci, Persieni, Sycți, Babiloneni, Evrei și Egipteni, cari în totdeauna au găsit jocuri de distracție, chinezii au inventat și dânșii, printre altele, un joc asemănător șahului, care datează din anul 174 a. Chr. și se datorește unui mandarin, numit Han-Sing, care l-a făcut, spre a distra pe soldații săi, în timpul iernii.

TAOISMUL

Pe lângă Confucianism, în China e răspândită și o altă religie, numită Taoism. Aceasta a degenerat în ultimul timp într'un soi de vrăjitorie. Dacă ți-ai pierdut verigheta, n'ai decât să mergi la un preot taoist, care-ți va arăta unde să te duci s'o cauți. Deasemenea dacă vrei să știi viitorul reușiri la acelaș preot taoist, care ți-l va comunica amănunțit. Preoții taoiști sunt pentru chinezi ceea ce sunt „babele” în satele noastre. Ei sunt totdeauna gata să ți dea deslegare la orice problemă magică sau mistică, încasând pentru aceasta sume importante, mai ales dela populația de jos.

În ultimii ani însă atât budhismul cât și taoismul pierd tot mai mult teren și exercită o influență tot mai neînsemnată asupra vieții chinezești.

CONFUCISMUL ETIC

Confucismul, în partea lui estică, este mult mai important decât în partea religioasă. Credem interesant să cităm câteva pasagi clasice din Chung-Yung (Călăuza Vieții) care arată cât de mare însemnătate acordă confucismul legilor morale:

„O, cât este de dezvoltată divina lege morală în om! Întinsă și fără de margine este, producând și dând viață tuturor lucrurilor create. Ea se înalță până la ceruri. Cât de minunată și de mare este! Toate instituțiile societății și civilizației omenesti, obiceiurile, își au origina într'însa. Toate aceste instituții așteaptă pe om mai înainte de a putea fi aplicate...”

„De aceea, omul moral, în vreme ce cinstește puterea firii sale morale, nu neglijează să caute să aprofundeze cunoștințele. Silindu-se să-și lărgească cercul cunoștințelor sale el cau-

rientă, el nu poate avea credit în popor, și ceea ce nu obține crezare în multime, nu e nici odată respectat.”

„Oricât ar fi de bun sistemul alcătuirii unor adevăruri morale, bazate pe autoritatea lui mească, dacă acesta nu se dovedește prin practică că este bun și fondat, el nu poate impune respect, pentru că nu e fondat, nu poate pretinde supune respect, și ceea ce nu im-

ȘI DUMNEZII TREBUIESC REPARAȚI

Hangchoow a fost primul centru al credinței budhiste în China. Și, în anumite perioade ale anului, sute de mii de pelerini vin în acest oraș, al doilea Mecca al credinței budhiste. În ziua a opta, a unei a patri, credincioșii obișnuiesc să cumpere, sau să prindă, un șarpe, o broască, o pasăre, sau altă vietate, căreia să-i dea drumul dintr'un anumit loc de „Lacul Interior.” Aceasta, după credința lor, le-ar câștiga favoarea divină, în viața viitoare. Ilustrația noastră reprezintă pe cel mai de seamă idol din Hangchow, în timpul când suferia o reparație radicală.

CORABIE CHINEZEASCĂ CU VÂSLE

Capitala din secolul al VI-lea, în timpul împăratului Wu, era așezată pe MARELE CANAL, care se întindea, la fiecare sfert de kilometru, cu alte canale mai mici, alcătuint astfel o rețea de drumuri, ducând în toate direcțiile țării, spre a lega ținuturile fertile.

cinstea și buna reputație a părinților noștri. Aceasta va trebui prin urmare să fie cea mai de seamă datorie a unui copil. De aceea copilul va trebui să îngrijască de toate nevoile părinților săi. Va trebui apoi să slujască țara în mod credincios, și în urmă să-și formeze un nume bun pentru sine.”

În ultima parte a aceleiaș cărți, se găsește înșirate celebrele „cele 24 le pilde ale pietății filiale”, sub formă de istorioare și fabule.

Povestim aci una din aceste istorioare.

„În timpul dinastiei Han, trăia un oarecare Kuo-Khu, care era foarte sărac. Acesta avea un copil de trei ani; sărăcia lor era atât de mare, încât Kuo era nevoit să împarță în două hrana mamei sale, ca să poată da de mâncare copilului. Într-o zi, Kuo a spus femeii sale: suntem atât de săraci, încât mama noastră nu poate fi susținută, noi trebuie să împărțim hrana care îi aparține, cu fiul nostru. Pentru ce nu îngropi acest copil? Noi putem avea un alt copil, dar dacă moare mama, ea moare pentru totdeauna și nu se mai poate reîntoarce. Femeea n'a îndrăznit să se opună vorbelor lui Kuo și bărbatul chiar în ziua aceea a săpat o groapă de un metru, când pe neașteptate a găsit o căldare plină cu aur, pe al cărei capac era următoarea inscripție: „cerul dăruiește această comoară lui Kuo-Khu, fiul credincios și conștient de datoria sa. Nimeni n'are voie să i-o ia și nimănui nu-i este îngăduit să se atingă de dansa.”

Morala acestei istorioare este că, faptul de a ucide copilul, spre a susține pe mamă, este o virtute, care merită a fi răsplătită.

O altă poveste spune:

„Wu-Menk, un copil de opt ani care trăia în vremea dinastiei Khin, era foarte supus față de părinții săi. Aceștia erau atât de sărmani încât nu aveau cu ce să-și cumpere aparatoarele în jurul paturilor, așa încât să se ferească de țânțari, și în fiecare vară, bieții oameni, erau supti de milioane de țânțari, cari se ospătau din sângele lor.

„Wu vede țânțarii cum sug sângele părinților săi și acest fapt îi produce neîntârziată durere. El se gândește că având

viața și de moarte asupra copiilor săi. „Ei sunt ai săi și are deci dreptul să facă cu dâșii ce voiește.”

Această putere exagerată a părinților, a influențat în oarecare măsură și viața locuitorilor, din concesiunile europene.

DESPOTISMUL PATERN PIEDICĂ IN DESVOLTAREA TINERETULUI CHINEZ. SOLIDARITATEA FAMILIARĂ

Tinerii chinezi n'au putut niciodată să se emancipeze. Ei au fost totdeauna supuși autorității despotice a tatălui sau a bunicului lor,

care este de o indolență și o nepăsare mai mare decât a turcilor de odinioară, a vechiului sistem, în care doar familia formează unitate, indivizii neavând absolut nici o însemnătate.

În China nu există șosele naționale sau județene. Animalele și vitele de muncă, în partea de sud a Chinei, mai ales, sunt extrem de rare, și toate transporturile se fac de către om cu spinarea, sau cu roaba, pe niște poteci strănte. În nordul Chinei, unde populația nu e atât de deasă, există căruțe trase de măgari, dar și aci șoselele sunt

CUM ÎȘI PETRECE AGRICULTORUL CHINEZ TIMPUL LUNG DE IARNĂ

În timpul iernii, când agricultorul nu are ce face, chinezii își petrec timpul dormind, discutând, jucând diferite jocuri, sau bând un fel de limonadă caldă. Foarte puțini pretențioși și îndurători, ei pot sta zile întregi într'un fel de somnolență liniștită.

carnea mai fragedă și mai ușor de străpuns decât a părinților lui, va putea să-i atragă pe toți. Se desbracă de haine și se întinde gol pe pat, expunându-se țânțarilor. Curând el simte cum țânțarii s'au năpustii asupra sa. Cu cerbiec li-se adresează el: „Nu mi-e teamă de voi și nici

IN LOC DE LAPTE LIMONADA

Chinezul nu știe ce-i laptele decât în măsură foarte mică, datorită faptului că chinezul nu se ocupă cu creșterea vitelor. În loc de lapte, el întrebunțează fel și fel de limonade și ape dulci.

voi nu aveți motiv să vă temeți de mine. Deși am în mână un evantai, cu care să vă pot alunga, n'am să vă fac nimic, voi sta aci întins și vă invit să veniți cu toții să sugeți cu poftă, dar să lăsați pe părinții mei în pace.”

DUPĂ O ZI DE MUNCA

Mii și zeci de mii de familii nu au alt combustibil decât acela care îl adună de pe țarine, sub formă de uscături și alte rămășițe ale verii.

Foarte frecvent este cazul în China, că părinții, dacă au ajuns la vârsta de 50 sau 55 de ani, nu mai muncesc și așteaptă să-i susțină copiii.

Întrebând pe un chinez: ce s'ar întâmpla dacă nu ai da părintelui tău banii pe care îi cere? Ai pierde respectul concetățenilor?

— Să pierd respectul? Nu numai respectul dar și capul!

Răspunsul n'a fost exagerat, deoarece până în ultimele timpuri, la chinezi, părintele avea putere de

dacă acesta din urmă mai trăia. Foare puțini chinezi se găsesc în poziții de oarecare însemnătate, mai înainte de a ajunge la maturitate. De sigur că aceasta explică în mare parte de ce civilizația chineză este atât de conservatoare.

Tot o influență confucianistă se găsește și în solidaritatea vieții familiare.

Familia constă din toți descendenții unui străbunic de parte bărbătească, împreună cu femeia lui. Atâta vreme cât acesta trăiește, familia nu se poate desface așa încât în cele mai multe cazuri ea ajunge să fie foarte mare. Fiecare membru al familiei duce jugul datoriei față de familia întreagă. De sigur că este unul din cusururile vieții chinezești faptul că nu există alt așezământ social, în afară de familie. Chinezii până n'au aflat dela Europeni, nu cunoșteau nici un fel de societate. Nu existau la ei întovărășiri de afaceri, de propagandă, de sport, etc. Numai în ultimii ani, au încercat și dâșii, după pilda albilor, să înființeze societăți, cu caracter comercial, dar acestea una după alta au dat faliment, deoarece chinezii n'au nici educația, nici simțul financiar necesar, în raporturile dintre conducători și acționari. Pentru chinezi, în primul rând vin membrii familiei și apoi acționarii, așa încât întotdeauna, la locurile de frunte erau așezați membrii familiei fondatorului.

Se întâmplă și la noi să facem astfel, dar nu socotim aceasta drept o virtute.

FUNȚIUNILE MAI IMPORTANTE DIN STAT LE OCUPĂ STRĂINII.

Puneți la socoteală, pe lângă această piedică în dezvoltarea normală, și totală neîndemănare tehnică datorită educației, sau mai bine zis lipsei de educație, a chinezilor și veți înțelege de ce, mai toate instituțiile pur chinezești, n'au putut rezista.

De altă parte, strânsa legătură familiară a îngreunat orice activitate din partea guvernului. Nici până astăzi chinezii nu au poștă; aceasta fiind o instituție rezervată străinilor, a fost înființată de Sir Robert Hart. E adevărat că au un serviciu vamal, dar și acesta a fost organizat de același englez și este și astăzi administrat de europeni. La fel stau lucrurile cu telegrafii, care și el e în mâinile albilor.

Într'un cuvânt se poate spune că toată organizația modernă, din activitatea unui stat, stă sub conducerea și administrarea europeană. Aceste ramuri au fost atașate de guvernul chinezesc, vechiului sistem,

foarte puține. Cărușul are dreptul să meargă pe unde vrea. Și dacă cumva și-a croit drumul prin ferma unuia, căruia nu-i convine acest lucru, agricultorul ară drumul, așa încât cărușul să fie nevoit să-și croiască altul. Desigur că acest sistem provoacă veșnice neînțelegeri, între cărușii și proprietari.

Drumuri permanente nu sunt decât acelea făcute de apa de ploaie, prin ogașe. În unele părți ale Chinei, pe unde căruțele umblă, mai des, prin aceste ogașe, ele au ajuns la o adâncime de zece metri, sub nivelul solului.

După cum în China statul nu s'a îngrijit de șosele, tot asemenea nu s'a îngrijit nici de școli și aceasta explică de ce, în această țară nemărginită, nu există un sistem unitar de învățământ. În ultimul timp, în această privință, se pare că situația începe să se schimbe. S'a pornit o mișcare școlară, acordându-se și o atenție deosebită organizației sanitare.

„TRIBUNALELE TREBUE SĂ FIE CORUPTIBILE”

Singurele funcțiuni ale guvernului chinezesc, pare a fi fost, străngerea impozitelor—rău necesar în toate țările—și împărțirea dreptății.

Chinezul nu privește însă cu ochi buni și nici cu respect justiția, și acest lucru nu e lipsit de teme. În cursul domniei împăratului Kang-Shi, unul din cei mai de seamă din dinastia Manchu, s'a înaintat acestuia o reclamație, relativ la corupția și despotismul care există în tribunal. După ce a primit plângerea și-a reflectat oarecare vreme asupra ei, Fiul Cerului, a dat următorul decret:

„Împăratul, considerând imensa populație a imperiului, precum și împărțirea proprietății teritoriale și caracterul religios al chinezului, e de părere că procesele s'ar înmulți într'o proporție înspăimântătoare, dacă poporului nu i-ar fi frică de tribunale, și dacă ar ajunge să creadă că există posibilitatea, să găsească dreptate, în aceste tribunale.

„Omul se înșală adesea pe sine, în ceea ce privește dreptatea lui, și atunci ar urma ca certele să nu mai termine. Astfel jumătate din imperiu, n'ar fi suficientă să lichideze procesele celeilalte jumătăți. De aceea doresc și dispun că, acei cari au nevoie să recurgă la tribunale, să fie tratați fără pic de milă și în așa fel, încât să se desguște de lege și să se apurăm, când ar fi vorba să apară înaintea unui magistrat.

„În chipul acesta răul va fi smuls din rădăcini: cetățenii cei buni, cari vor avea vre-o neînțelegere laolaltă, vor aranja între dâșii lucrurile, pe cale pașnică, ca frații, sau vor apela la arbitrajul vre-unui bătrân, sau al primarului din comună. În ce privește acei cari sunt zurbagii și guralivi, acei cărora le place să se certe, aceștia să fie ruinați de tribunal, pentru că aceasta e justiția ce li-se cuvine.

E firesc ca în asemenea împrejurări reformele juridice să se pună în aplicare cu mare greutate.

COMERTUL CHINEI E ÎN STĂ- PĂNIREA BRESLELOR

Neputința chinezului de a organiza asociațiuni mai mari decât familia proprie precum și sistemul nenorocit al indolenței administrative pentru care totul e indiferent, a dus, în mod fatal, la alcătuirea de organizațiuni despotice, la intronarea în comerț bunăoară a breslelor exclusiviste.

Breslele comerciale își fac singure legile, pe baza cărora să se conducă toate treburile comerțului. Dacă cineva nu se supune acestor legi, el e socotit drept trădător și orice i-se întâmplă, lasă indiferenți pe cei chemați să-l apere. Toate diferențele comerciale sunt judecate, în ultimă instanță, de aceste organizațiuni, care, prin lege, opresc pe împričinați să meargă înaintea tribunalului.

UN RESTAURANT DE STRADA

Chinezul este din fire aplecat jocurilor de noroc. La restaurantul de mai sus, clientul plătește ceea ce vrea să mănânce; dar înainte de a se înfrupta din mâncarea comandată, i-se pune alternativă de a-și scoate bețișoarele cu care să mănânce dintr'o cutioară care are mai multe funduri. Dacă clientul scoate bețișorul lung, mănâncă și primește și banii îndărăt; dar dacă nenorocul i-a fost ca să scoată bețișorul scurt, plătește dar nu mănâncă!...

LITERATURA E ÎN MARE STIMĂ

Sistemul chinezesc de educație, s'a mărginit, până nu demult, la literatură. Chinezii, în partea lumii pe care o locuiesc, au fost cel dintâi popor care să inventeze o limbă scrisă. Datorită acestui fapt, au fost singurul popor la care, foarte de mult, s'a dezvoltat o literatură. E foarte firesc că ei au considerat acest lucru drept o caracteristică a poporului galben, care îl deosebește de barbarii din afară cu care veneau în atingere și cari nu aveau nici un fel de limbă scrisă. Multă vreme, cunoștința lor întreagă însemna cunoștința literaturii. Aceasta era pentru dâșii, cea mai înaltă treaptă a activității intelectuale.

Un american, întrebând pe un chinez, care e criteriul după care își aleg ofițerii, dat fiind că asistase la un concurs, în care examinarea avea un caracter pur literar, chinezul i-a răspuns.

„Da, într'adevăr examenele noastre pentru ofițerii, constau în cercetarea cunoștințelor literale, pentru că tocmai aci stă deosebirea între voi și noi, că voi vă alegeți ofițerii după capete, iar noi după creier.”

PROFESIUNILE LIBERE APROAPE INEXISTENTE ÎN CHINA

Un prim rezultat al exageratei atenții date literaturii este faptul că s'au considerat toate celelalte ramuri de cunoștințe, ca nevrednice de-a fi învățate și au fost socotiți savanți numai aceia cari s'au ocupat exclusiv de literatură. Numai acela care a învățat perfect litera-

tura chineză, este socotit „drept intelectual” și se bucură de stima concetățenilor săi. Se'nțelege astfel, că în China, nu există profesioniști de seamă: magistrați, medici, ingineri, etc.

Astăzi însă stările acestea, care au durat veacuri de-a rândul, se schimbă cu repeziune. Încă dela intrarea în China a misiunilor creștine (secolul al XVI-lea) s'a schimbat în mare parte mentalitatea.

Primele misiuni au fost cele romano-catolice, venite în sudul Chinei, la Canton, care au înaintat până la Peking.

Misionarii protestanți au intrat în China prin secolul al XIX-lea.

Ceea ce a determinat însă o schimbare profundă, în felul de viață și în părerea pe care o aveau despre „barbarii din apus”, atât de disprețuiți, a fost războiul dintre China și Japonia, în anii 1894—1895, când Chinezii au trebuit să recunoască iscusința și îndemânarea europenilor. Chinezii și-au dat seama atunci, că, Japoniezii au putut câștiga războiul numai datorită metodelor moderne de luptă, adoptate dela occidentali.

După războiul acesta a urmat o perioadă de reforme, în timpul împăratului Khuang-Shu, detronat mai târziu de către împărăteasa Dowager și o perioadă de reacțiune însoțită de revolta boxerilor.

Din această revoltă, care poate fi socotită ca cea mai serioasă protestare, din partea chinezilor, im-

potriva invaziunii „barbarilor”, a urmat apoi perioada de reformă reală.

Trebuie să privim ca un rezultat al acestor reforme, răsturnarea Man-

UN ALT RESTAURANT DE STRADA ÎN HONGKONG

chus-iților, o dinastie străină și înființarea „Republicii de azi.”

Dela întemeierea ei, în anul 1912, țara a fost mereu teatrul unor certuri civile. Problemele interne au fost complicate încă după războiul mondial și de încercările chinezilor de a se elibera de tratatele nedrepte, încheiate în ultimile zile ale dinastiei Manchus.

*) Misionarii aceștia au adus, întorcându-se în Europa viermii de mătasă, ascunzând ouă de fluturi în bastoane găurite.

Citiți în numărul viitor al revistei noastre a doua parte a articolului „China actuală” care cuprinde un aspect interesant al vieții chinezești, cum mii și mii de „fii ai imperiului ceresc” își petrec viața întreagă în corăbii.

Japonia țara catastrofelor

JAPONIA s'a bucurat mult timp de reputația de a fi țara cea mai pitorească și poetică din Asia, dacă nu din lumea îndreagă. De vre-o 12 ani însă presa mondială scrie neîntrerupt de nenorocirile sale „geologice” și putem afirma că ea deține,

brăzdează arhipelagul în diferite direcții înaintând chiar până în mare — face destul de periculoasă situația celor 412 insule cari formează imperiul japonez (fără a se cuprinde în numărul acesta și cele 77 insule separate de arhipelag, cum

Palatul imperial japonez cuprins de flăcări

dintre toate țările, recordul catastrofelor, și aceasta din două puncte de vedere: al multiplicității și al gravității.

Nu de mult, unul din cei 200 vulcani erupse distrugând sate întregi, acoperind mii de țărani sub torențele de lavă incandescentă.

200 vulcani pentru o țară ceva mai mare ca România! Cifra aceasta e impresionantă. Bun înțeles că nu toți sunt în activitate. Numărul acelor despre cari se vorbește, de un secol, este de 50.

Niciodată însă nu trebuie să avem încredere în vulcani, chiar atunci când par stinși, căci isbușnirea lor se poate produce în orice clipă și cu atâta iuteală că populațiile stabilite pe coastele lui — unde se cred în siguranță pentru secole — nu au măcar timpul necesar de a scăpa din ghiarele morții.

Așa, de exemplu, s'a întâmplat în anul 1903 cu vulcanul Agatsuma din insula Iwaki. În timp ce o misiune științifică îi cerceta craterul — aflat la o înălțime de 1920 metri — vulcanul acesta intră brusc în erupție cauzând moartea a doi geologi.

Vulcanul Usu, din insula Hokkaido, fiind stins, era considerat, de aproape patru secole, ca un munte inofensiv, așa că numeroase sate și orașele s'au înființat pe coastele lui. Dar, într-o noapte din 1910, fără ca nici un semn precursor să fi anunțat deșteptarea sa, el erupse asvârlind în aer mii de metri cubi de pietre și pământ, după care urmară torențele de lavă și nouri de cenuse.

Cel mai înalt dintre acești vulcani este Noboribetsu, înalt de 5.029 metri. Cel mai puțin ridicat este Sakurajima, în golful Kagosima, care nu ar decât 300 m. înălțime, dar care — acum patru ani — a aruncat o cantitate așa mare de lavă și cenuse că sate întregi au fost acoperite sub un strat de sfărâmături gros de aproape trei metri!

Campamentul refugiaților în fața palatului imperial din Tokio

În fine menționăm pe Aso a cărui crater trece drept cel mai mare din lume: măsoară peste 15 kilometri lărgime, având în mijloc un con înalt de 1.609 metri.

Existența acestor numeroși vulcani — dispuși în trei șiruriciari

este grupul Pescadorelor, Hokota și Taiwan sau Formosa).

Se știe că toate regiunile vulcanice sunt victimele frecventelor cu-

Crăparea străzilor orașului Tokio din cauza cutremurului din 1923.

trenure de pământ și deci Japonia nu poate face excepție dela această regulă. Din contra încă, în privința aceasta — cum am spus și mai

nezi. Putem avea deci toată încrederea în statisticele date de „Japon Year”, enciclopedie publicată anual la Tokio.

În timp de 30 ani, impliniți la 31 decembrie 1925, au fost în Japonia 17.750 cutremure de pământ — fără a mai vorbi de ușoarele sguđuiri cari nu sunt perceptibile decât pentru aparatele înregistratoare! Mijlociul anual e deci de 1.365 cutremure: adică în fiecare zi au loc, în imperiu, câte 3-4 sguđuiri atât de puternice încât le poate simți orice om. Mai exact am putea zice: le simte orice japonez.

Iată ce scrie în această privință D-l Forbin, un cunoscut călător și publicist francez.

„S'ar putea crede — cum am crezut și eu la început — că un European care ar debarca într-o țară unde cutremurile de pământ sunt frecvente, le simte, mai ușor ca orice localnic. Realitatea însă era contrară părerii mele. Și, sosind în Japonia cu credința aceasta, imi ziceam: băștimașii sunt deprinși cu aceste fenomene și nu se tem; dar eu trebuie să-mi abțin emoțiile căci de voi da semne de spaimă la cea mai ușoară sguđuitură voi deveni ridicol.

„Or, câteva zile mai târziu, vizităm o veche și frumoasă pagodă, aproape de Tokushima, și admirăm mărețile sculpturi când, deodată, în

— „Ce înseamnă asta? mă întrebă curios Americanul, singurul cu care rămăsesem.

— „Cu siguranță că e un cutremur de pământ, răspunsei eu care aveam experiența precedentă.

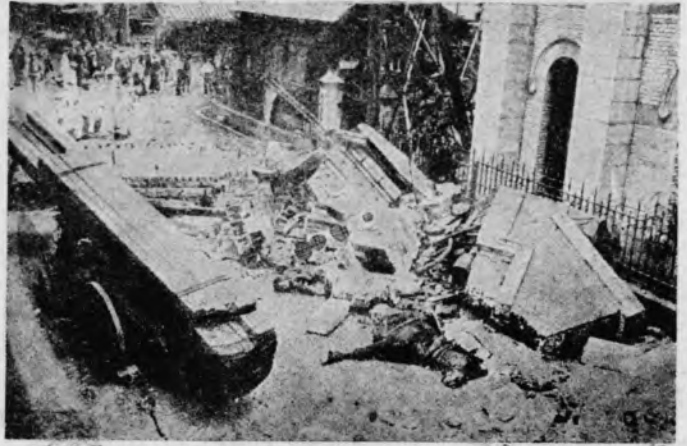
— „Dar n'am simțit nimic!... și D-vs?

— „Nimic!... ”

— „Ce facem acum?...”

— „Eu zic să nu lăsăm să se

pierit peste 5000 inși, relevăm: una în 1605, alta în 1703 (5.233 morți și 20.162 distruse), a treia în anul 1707 (5000 morți și 29.000 locuințe nimicite), o a patra în 1792 (15.000 oameni uciși și 12.000 case distruse). În anul 1844, în insula Chinano, au pierit 12.000 locuitori și au fost nimicite 34.000 case. În 1855, în regiunea Tokio, au fost 6.700 morți și 50.000 locuințe distruse.

Din cauza unui cutremur, zidurile unei case s'au prăbușit, omorând pe un căruțaș și un cal.

răciască mâncarea aceasta de pește, căci e excelentă.

„Dar deodată să auzi hodorogind vesela, pământul și pereții se

În fine iată și bilanțul altor două catastrofe mai recente.

28 Octombrie 1891, la Mino, au fost: 222.501 case distruse, 7273 morți, 17.175 răniți; 15 Iunie 1896, la Sanriku: 13.073 case nimicite, 9.247 răniți și 27.122 morți — fără a mai menționa pe lângă toate acestea și numărul nefericitelor animale! Cât despre catastrofa dela Tokio, din 1923, e suficient să spunem că a provocat moartea a peste 300.000 persoane — restul rămânând să vi-l imaginați...

Repet că n'am ținut seamă de 20 catastrofe cari au adus moartea a câte 500-5000 inși.

Adăogăm deasemeni că chiar temeliile arhipelagului sunt nestatornice, ceiace explică uimitoarea frecvență a cutremurelor. E material-ceste probat că litoralul insulelor din partea Pacificului să scufundă treptat sub apă, în timp ce litoralul lor opus (din partea mării Japoniei) se ridică în aceeași proporție. În felul acesta imperiul câștigă ca teritoriu ceiace pierde pe coastele orientale.

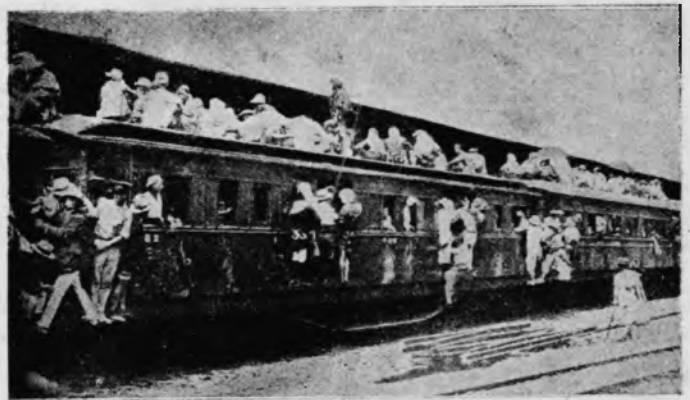
Lipsa aceasta de echilibru, nenorocirile acestea grozave, apasă ca o greutate formidabilă asupra destinului rasei japoneze — și putem spune că pericolul se agravează an cu an. Cu toate aceste dezastre periodice însă, populația crește foarte repede. În 1894 Japonia număra 41.000.000 locuitori, iar astăzi a trecut și de 61.000.000!

Va deveni oare nelocuibilă țara aceasta? Vom asista într-o bună zi la spectacolul acesta extraordinar al unui popor plecând în masă spre ași cuceri o nouă patrie? Ipoteză ce poate părea absurdă, dar care nu e mai puțin privită și cu mare atenție de câțiva Japonezi — tratați actualmente de fanatici dar cari vor fi celebrați mâne ca niște profeți!

mișcau, iar din tavanul ce se legăna deasupra noastră căzu o grindă care sfărâmă în bucăți farfuria de porțelan cu mâncarea de pește ce aveam dinainte. Deabia acum am luat-o și noi la picior căutând refugiu în stradă. Apoi, cu zece minute mai târziu, toată lumea reocupă locurile.”

Ne reintoarcem la câteva statistice interesante.

Analele japoneze au înregistrat, în timp de treisprezece secole, 2.016 catastrofe sismice dintre cari vom menționa pe cele mai importante a căror rezultate au fost numeroși morți și nenumărate locuințe nimicite:

În urma catastrofei din Tokio, populația se refugiază încotro nemerește

În anul 684, mai multe mii de hectare din insula Tosa s'au cufundat în mare cu zeci de sate și mii de țărani. În 869 cutremurile de pământ și valurile mării agitate devastară insula Mutsu, omorând mii de oameni. În anul 1498 au pierit — în câteva minute, numai! — 20.000 locuitori.

Alte câteva hecatombe, în care au

Noi însă dorim din suflet sâmburului popor japonez să fie ferit de o asemenea groznică nenorocire — și să-i revină deplina fericire acolo în țara lui.

Din pricina abundenței de materie, rubrica „Aș vrea să știu” și „Concursul fotografic” au rămas pentru n rul viitor.

câteva clipe numai, templul se goli de cei aproape 300 credincioși, bărbați și femei. Insăși călăuză mea, un ziarist japonez pe care-l cunoscușem în Statele-Unite, a sterpelit-o imediat și, fără a mă grăbi, ieșii până în antreul templului, unde-l întrebai:

— „Ce este?”
— „Un cutremur de pământ!”
— „Glumești?...”

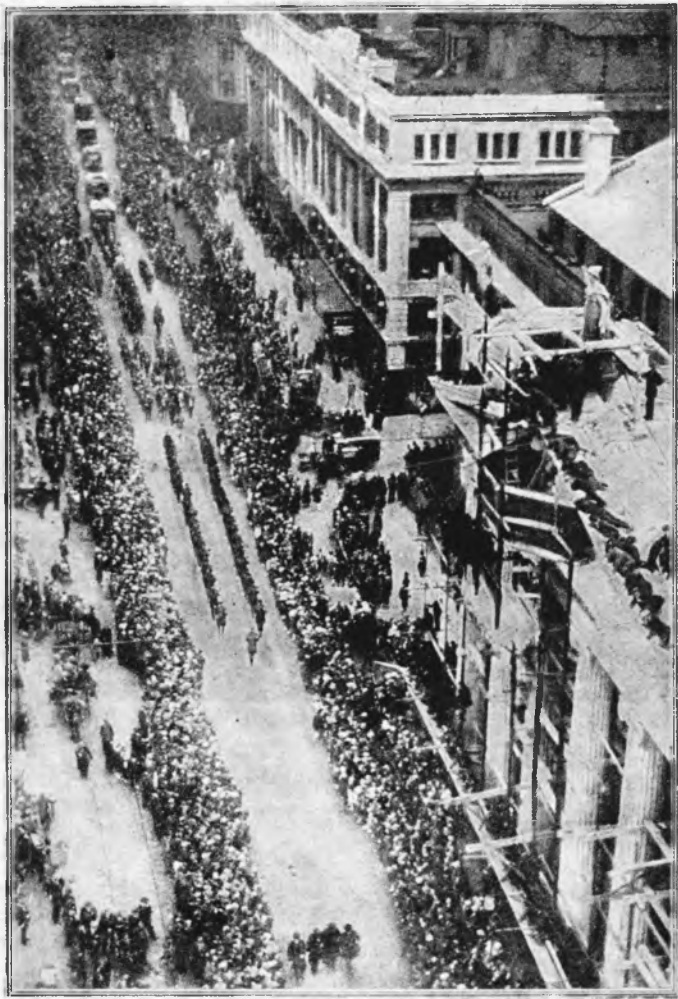
„Ūmîit, prietenul meu strigă:
— „Cum? Vreți să spuneți că n'ați simțit pământul sguđuindu-se sub picioare?”

— „Pe onoarea mea că n'am simțit nimic!”

„O aventură asemănătoare, dar care ar fi putut avea consecințe mai grave pentru mine, a avut loc într-un restaurant din Tokio, regiune unde cutremurile de pământ sunt rare, deoarece numărul lor pe an este, în mijlociul, de 96.

„Dejunam dimpreună cu patru prieteni: trei Japonezi și un American. La un moment dat scena din pagodă se repetă și aci: restaurantul se goli într-o clipă de toți clienții și personalul său de serviciu.

O zi de doliu în Irlanda

MOARTEA CĂPITANULUI AVIATOR ȘTEFAN MOGA

În noaptea de 23 Iulie a. c. Grupul de aviație din Someșeni a pierdut pe unul dintre cei mai valoroși și bravi ofițeri ai săi. Căpitanul Moga să stinge în floarea vârstei, abia de 33 de ani, răpit de-o boală cruntă și necruțătoare. Tinerul căpitan aviator Ștefan Moga, născut în Petroșeni, jud. Hunedoara, în 1914 intră voluntar în armată și în curând este înaintat locotenent la artilerie.

Revoluția anului 1918 îl găsește în Petroșeni, unde organizează, cu camarazii săi, garda națională din Valea Jiului, fiind comandantul acestei Gărzi. Este apoi între primii ofițeri, cari intră în cadrele armatei române, la specialitatea aviației, luând parte activă în luptele de la Tisa, unde s'a distins.

În aviație s'a dovedit a fi un bun și curajos pilot, întrunind pe lângă aceasta calitate și o bunătate și modestie rară, iubit de superiori, camarazi, și soldați.

Moartea sa lasă adânci regrete în sufletul celor ce l-au cunoscut.

Transportat la Petroșeni, a fost înhumat cu o deosebită pompă militară, înconjurat de durerea și lacrimile consătenilor săi, cari au pierdut pe cel mai bun fiu al lor.

O ZI DE DOLIU ÎN IRLANDA

Unul dintre cei mai de seamă oameni ai Irlandei, Mr. Kevin O'Higgins, ministrul de justiție și externe, a fost asasinat de curând. La funeraliile lui au asistat zeci de mii de oameni. Armata națională a Irlandei a tras salve de onoare, în timp ce cortegul funebru trecea pe străzile Dublinului.

Moartea Căpitanului aviator Moga

Înmormântarea a avut loc la Cluj

După revoluția din Viena

Ilustrațiile noastre reprezintă efectele revoluției din Viena: Sus la dreapta: Poliția retransată îndărătul baricadelor oprește mulțimea să atace instituțiile statului

Sus la stânga: Garda civică pentru apărarea Republicii, alcătuită de socialiști, sub conducerea primarului Seitz, ajută poliției să mențină ordinea.

Jos la dreapta: Palatul Justiției din Viena, după asaltul revoltaților. Acesta a fost incendiat după ce toate dosarele și actele au fost distruse.

Jos la stânga: Intrarea principală în palatul Justiției, unde au avut loc cele mai înverșunate ciocniri și au fost omorâți și răniți cei mai mulți.

ÎNMORMĂNTAREA GENERALULUI HOFFMAN
„Din fărăna te-ai născut, în fărăna te vei întoarce!” a spus președintele Germaniei, Hindenburg, la înmormântarea generalului Hoffmann, șeful statului major al frontului rusesc, în războiul din 1916.

INAUGURAREA DOCURILOR DIN LIVERPOOL
În luna trecută, s'au inaugurat la Liverpool cele mai mari docuri din lume—„Docurile Gladstone”—care sunt în stare să primească, chiar și cele mai mari vase ce se vor construi.

Regele și Regina Angliei la inaugurarea docurilor Gladstone din Liverpool.